

Jødepigen

Hans Christian Andersen (1805-1875)

Udgivet 1855

Der var i Fattigskolen mellem de andre Smaabørn en lille Jødepige, saa opvakt og god, den Flinkeste af dem Allesammen; men i een af Læretimerne kunde hun ikke tage Deel, det var Religionstimen; hun var jo i en Christen Skole.

Geographibogen kunde hun have for sig og læse i, eller faae sit Regnestykke færdigt, men det var snart færdigt og Lectien læst; der laae vel en Bog opslaaet foran hende, men hun læste ikke i den, hun sad og hørte efter, og snart mærkede Læreren, at hun fulgte med, som næsten Ingen af de Andre.

»Læs i din Bog!« sagde han mildt og alvorligt, men hun saae paa ham med sine sorte, straalende Øine, og da han spurgte ogsaa hende, vidste hun bedre Besked end Alle de Andre. Hun havde hørt, forstaaet og gjemt.

Hendes Fader var en fattig, brav Mand; han havde ved Barnets Skolegang betinget, at hun ikke undervistes i den christne Tro; at lade hende gaae bort i denne Underviisningstime kunde maaskee forarge, vække Tanker og Stemninger hos de andre Smaa i Skolen, og altsaa blev hun, men det kunde ikke længer skee.

Læreren gik til Faderen, sagde ham, at han enten maatte tage sin Datter ud af Skolen, eller lade hende blive Christen. »Jeg kan ikke udholde at see disse brændende Øine, den Inderlighed og ligesom Sjæletørst efter Evangeliets Ord!« sagde Læreren.

Og Faderen brast i Graad: »Jeg selv veed kun Lidet af vor egen Religion, men hendes Moder var en Israels Datter, fast og stærk i sin Tro, hende gav jeg paa hendes Dødsseng det Løfte, at vort Barn aldrig skulde blive christent døbt; jeg maa holde mit Løfte, det er mig som en Pagt med Gud.«

Og den lille Jødepige blev tagen ud af de Christnes Skole.

- - Der var gaaet Aaringer.

Ovre i en af Jyllands mindste Kjøbstæder tjente i et ringe, borgerligt Huus en fattig Pige af mosaisk Troesbekjendelse, det var Sara, hendes Haar var sort som Ibenholt, hendes Øine saa mørke og dog fulde af Glands og Lys, som Orientens Døttre eie dem; Udtrykket hos den fuldvoxne Pige var endnu det samme, som hos Barnet, da hun sad paa Skolebænken og hørte til med tankefuldt Blik.

Hver Søndag klang fra Kirken Orgelet og Menighedens Sang, det lød over Gaden ind i Gjenbohuset, hvor Jødepigen stod ved sin Gjerning, flittig og trofast i sit Kald. »Kom Sabbathens Dag ihu og hold den hellig!« var hendes Lov, men Sabbathen for hende var de Christnes Arbejdsdag, og hun kunde kun i sit Hjerte holde den hellig, det hun ikke troede var nok. Men hvad er Dag og Time for Gud? den Tanke var vaagnet i hendes Sjæl, og paa de Christnes Søndag blev Andagtstimen mere uforstyrret; naaede da Orgelklang og Psalmesang over til hende i Kjøkkenet bag Vasken, da blev helligt og stille selv dette Sted. Det gamle Testament, hendes Folks Skat og Eiendom, læste hun da, og kun det, thi hvad hendes Fader havde sagt hende og Læreren, da hun blev tagen ud af Skolen, laae dybt i hendes Sind, Løftet, der var givet hendes døende Moder, at Sara ikke skulde blive christnet, ikke forlade Fædrenes Tro. Det nye Testament var og skulde blive hende en lukket Bog, og dog vidste hun saa Meget fra den, den lyste i Barne-Erindringer. En Aften, hun sad i en Krog af Stuen, hørte hun sin Huusbond læse høit, og hun turde vel høre derpaa, det var ikke Evangelierne, nei, der læstes op af en gammel Historiebog, til den kunde

hun nok lytte; det var om en ungarisk Ridder, som blev fangen af en tyrkisk Pascha, der lod ham spænde hos Oxerne for Ploven, drives med Pidskeslag og uendeligt haane og vansmægte.

Ridderens Hustru solgte alle sine Smykker, pantsatte Borg og Land, hans Venner skøde sammen store Summer, thi utroligt næsten var Løsepengene, der forlangtes, men de bragtes tilveie, og han blev løst af Trældom og Forsmædelse; syg og lidende naaede han sit Hjem. Men snart lød almindeligt Opraab mod Christendommens Fjende; den Syge hørte derom og havde nu ikke Ro eller Hvile, han lod sig løfte paa sin Stridshest, Blodet kom igjen i hans Kinder, Kræfterne syntes at vende tilbage, og han drog afsted til Seier. Just den Pascha, som havde ladet ham spænde for Ploven, haane og lide, blev nu hans Fange og førtes af ham hjem til Borgfængselet, men alt i den første Time der, kom Ridderen og spurgte sin Fange:

»Hvad troer Du vel, der venter Dig?«

»Jeg veed det!« svarede Tyrken, »Gjengjældelse!«

»Ja, den Christnes Gjengjældelse!« sagde Ridderen, »Christendommen byder os at tilgive vore Fjender, elske vor Næste. Gud er Kjærlighed! drag i Fred til dit Hjem og dine Kjære, bliv mild og god mod dem, som lide!«

Da brast den Fangne i Graad: »Hvor kunde jeg tænke Sligt muligt! Piinsler og Qvaler vare mig en Vished, og jeg tog en Gift, der vil dræbe mig om faa Timer. Jeg maa døe, der er ingen Hjelp! men før jeg døer, forkynd mig den Lære, som rummer en saadan Kjærlighed og Naade, den er stor og guddommelig! lad mig døe i den, døe som Christen!« og hans Bøn blev opfyldt.

Det var Legenden, Historien, der blev læst; den hørtes og fulgtes af dem Alle, men meest brændende opfyldte og levendegjorde den hende, der sad i Krogen, Tjenestepigen Sara, Jødepigen; store, tunge Taarer stode i de lysende, kulsorte Øine; der sad hun med Barnesindet, som hun sad engang paa Skolens Bænk og fornam Evangeliets Storhed. Taarerne rullede ned over hendes Kinder.

»Lad ikke mit Barn blive en Christen!« var Moderens sidste Ord paa Dødsleiet, det klang gennem hendes Sjæl og Hjerter med Lovens Ord: »Ær din Fader og din Moder!«

»Jeg er jo ikke christnet! de kalde mig Jødepigen; det sagde Naboens Dreng i Spot sidste Søndag, da jeg blev staaende udenfor den aabne Kirkedør og saa derind, hvor Alterlysene brændte, og Menigheden sang. Fra Skoletiden og indtil denne Dag var og er der en Magt fra Christendommen, der ligesom et Solskin, om jeg endogsaa lukker mine Øine for det, dog skinner lige ind i mit Hjerter; men, Moder, jeg skal ikke bedrøve Dig i din Grav! jeg skal ikke svigte det Løfte, vor Fader gav Dig! jeg vil ikke læse den christelige Bibel, jeg har jo mine Fædres Gud at helde mit Hoved til!«

- - Og Aaringer gik.

Huusbonden døde, Huusmoderen sad i trange Kaar, Tjenestepigen Maatte undværes, men Sara tog ikke bort, hun var Hjelpen i Nøden, hun holdt det Hele sammen; hun arbeidede til ud paa Natten, skaffede Brød i Huset ved sine Hænders Gjæringer; der var ingen nær Slægt, som tog sig af Familien, hvor Konen Dag for Dag blev svagere og i Maaneder holdtes paa Sygeleiet. Sara vaagede, pleiede, arbeidede, mild og from, en Velsignelse i det fattige Huus.

»Derhenne ligger Bibelen!« sagde den Syge, »læs lidt for mig i denne lange Aften, jeg trænger saa inderligt til at høre Guds Ord.«

Og Sara bøiede sit Hoved; Hænderne foldede sig om Bibelen, som hun aabnede og læste i for den Syge; tidt brøde Taarer frem, men Øinene bleve klarere, og i hendes Sjæl blev det klarere: »Moder, dit Barn skal ikke tage de Christnes Daab, ikke nævnes i deres Samfund, det har Du

forlangt, det skal jeg bevare Dig, derom ere vi enige paa denne Jord, men ovenover denne er - er Enigheden større i Gud, » »han ledsager os over Døden!« « - » »han besøger Jorden, og naar han har gjort den tørstig, gjør han den meget rig!« « jeg forstaaer det! selv veed jeg ikke, hvorlunde det kom -! det er ved ham, i ham: Christus!«

Og hun zittrede i Nævnelser af det hellige Navn, en Daab af Ildslue gennemstrømmede hende stærkere, end Legemet kunde bære, og det bøiede sig mere kraftløst, end den Syges, hun vaagede hos.

»Stakkels Sara!« blev der sagt, »hun er overanstrengt af Arbeide og Vaagen.«

De bragte hende til de Fattiges Sygestue, der døde hun, derfra blev hun begravet, men ikke paa de Christnes Kirkegaard, der var ikke Stedet for Jødepigen, nei, udenfor, op til Muren fik hun sin Grav.

Og Guds Sol, der skinnede hen over de Christnes Grave, skinnede ogsaa hen over Jødepigens Grav derudenfor, og Psalmesangen, der lød paa de Christnes Kirkegaard, klang ud over hendes Grav; ogsaa ud til den naaede Forkyndelsen: »Der er Opstandelse i Christo!« ham, Herren, som sagde til Disciplene: »Johannes døbte vel med Vand, men I skulle døbes med den Hellig-Aand!«